OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
Nuorisotyön ja –politiikan vastuualue
Kulttuuriasiainneuvos Seija Astala 15.2.2017

EDUSKUNNAN TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Asia: E 140/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Nuoriso; Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Investointi Euroopan nuorisoon

Komission tiedonanto on komission vastaus Bratislavan etenemissuunnitelmaan, jonka mukaan nuorille on tarjottava parempia mahdollisuuksia lisäämällä EU:n tukea jäsenvaltioille nuorisotyöttömyyden torjunnassa sekä nuorille suunnattujen ohjelmien tehostamisessa.

Tiedonanto on osa laajempaa toimenpidepakettia, jolla pyritään parantamaan nuorten mahdollisuuksia. Komissio käynnisti paketin osana Euroopan solidaarisuusjoukot ja esitti tiedonannon koulutuksen parantamisesta ja nykyaikaistamisesta.

Euroopan solidaarisuusjoukot

Komission tiedonanto Euroopan solidaarisuusjoukoista perustuu komission puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin puheessaan unionin tilasta syyskuussa 2016 esittämään aloitteeseen. Solidaarisuusjoukkojen tavoitteena on edistää eurooppalaisen yhteiskunnan yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta sekä antaa kaikille nuorille (17-30-vuotiaat) mahdollisuus osallistua solidaarisuustoimintaan EU:n alueella suorittamalla 2-12 kuukauden mittaisen jakson joko vapaaehtois- tai ammatillisessa toiminnassa. Toiminnan ensi vaiheessa hyödynnetään olemassa olevia rahoitusohjelmia ja –resursseja nuorten sijoittamiseksi hankkeisiin. Komission tavoitteena on, että 100 000 nuorta olisi liittynyt solidaarisuusjoukkoihin vuoteen 2020 mennessä. Tiedonannon mukaan Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta olisi rahoitettava kokonaan sen omaan oikeusperustaan perustuvasta omasta budjettikohdasta. Komission tarkoituksena on antaa solidaarisuusjoukkojen omaa oikeusperustaa koskeva ehdotus keväällä 2017. Komission mukaan rahoitus voidaan tarvittaessa järjestää mukauttamalla nykyistä rahoituskehystä. Tätä varten tarvittavista järjestelyistä huolehtii komissio.

Valtioneuvoston selvitys Euroopan solidaarisuusjoukoista on toimitettu eduskunnalle (E 139/2016 vp).

Suomi on pitänyt tärkeänä, että uudet aloitteet toteutetaan EU:n nykyisen rahoituskehyksen puitteissa ja että nuorten työllisyyttä edistetään ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulle kuuluvilla toimilla. Vapaaehtoistoiminta ei saa haitata tai korvata palkkatyötä. Suomi on myös painottanut, että solidaarisuusjoukkoaloitetta kehitettäessä tulee kunnioittaa jäsenmaiden erilaisia vapaaehtoistoiminnan perinteitä ja periaatteita. Nuorten oikeudet tulee turvata kaikissa solidaarisuustoiminnan vaiheissa.

Valmisteluvaihe

Komissio käynnisti hankkeen nopeasti jättäen huomattavan joukon avoimia kysymyksiä, joihin se ei ole pystynyt vastaamaan. Neuvoston nuorisotyöryhmä on valmistellut tiedonannon pohjalta päätelmät, joiden tarkoituksena on varmistaa jäsenmaiden asianmukainen osallistuminen aloitetta koskevan erillisen lainsäädäntöehdotuksen valmisteluun. Päätelmissä kehotetaan komissiota esittämään selkeä viitekehys solidaarisuusjoukkojen toiminnalle, rahoitukselle ja toiminnan arvioinnille. Jäsenmaat ovat pitäneet tärkeänä, että solidaarisuusjoukoille ei aseteta ainoastaan määrällisiä tavoitteita, vaan myös turvataan nuorten laadukas sijoittuminen ja hankkeiden vahva oppimisulottuvuus. Solidaarisuusjoukot eivät myöskään saa vaikeuttaa nuorten työmarkkinoille sijoittumista. Neuvosto hyväksynee päätelmät kokouksessaan 17.2.2017.

Komission tiedonannossaan ilmoittama lainsäädäntöehdotus saataneen ennen kesää.

Koulutuksen parantaminen ja nykyaikaistaminen

Valtioneuvosto on antanut selvityksen komission tiedonannosta Koulutuksen parantaminen ja nykyaikaistaminen. Korkealaatuista koulutusta kaikille (E 133/2016 vp).

Komission tiedonanto koulutuksen parantamisesta ja nykyaikaistamisesta täydentää kesäkuussa 2016 annettua uutta osaamisohjelmaa Euroopalle (E 84/2016 vp). Komissio katsoo, että korkealaatuisen koulutuksen tulisi olla todellisuutta kaikille opiskelijoille, ja tasa-arvoa tulee tarkastella sosioekonomisesta, alueellisesta ja sukupuolinäkökulmasta. Tiedonannossa komissio ilmoittaa tulevista toimista perusopetuksen ja korkea-asteen koulutuksen nykyaikaistamiseksi.

Suomi tukee komission aloitteita korkealaatuisesta koulutuksesta kaikille. Erityisen tärkeänä Suomi pitää korkealaatuisen varhaiskasvatuksen merkityksen huomioimista niin koulutusjärjestelmien tehokkuuden, sosiaalisen osallisuuden vahvistamisen kuin läpi eliniän jatkuvan taitojen hankkimisen kannalta.

Suomi kehittää koulutusjärjestelmää jatkumona varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. Suomi pitääkin valitettavana, että tiedonanto jättää kokonaan huomiotta ammatillisen ja aikuiskoulutuksen. Suomi pitää tärkeänä, että koulutusjärjestelmiä kehitetään kokonaisuutena myös jatkossa.

Valmisteluvaihe

Neuvoston koulutuskomitea on valmistellut asiaa koskevat päätelmät, jotka neuvosto hyväksynee 17.2.2017. Päätelmien perusviestinä on muistuttaa koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ensisijaisesta roolista osallisuuden vahvistamisessa ja moninaisuuden kunnioittamisessa EU:ssa.
Neuvosto korostaa, että korkealaatuista koulutusta tulee kehittää elinikäisen oppimisen näkökulmasta ja että toimenpiteiden tulee kattaa kaikki koulutusasteet, ml. ammatillinen koulutus ja aikuiskoulutus.